Evropski parlament
2024-2029

Odbor za zunanje zadeve

2025/2167(INI)

12.1.2026

OSNUTEK POROČILA

o priporočilu Evropskega parlamenta Svetu, Komisiji in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o 81. zasedanju generalne skupščine Združenih narodov
(2025/2167(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalec: Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev)

VSEBINA

Stran

PREDLOG PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽITEV 8

PRILOGA: IZJAVA O PRISPEVKIH 9

PREDLOG PRIPOROČILA EVROPSKEGA PARLAMENTA

Svetu, Komisiji in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o 81. zasedanju generalne skupščine Združenih narodov (2025/2167(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju ustanovne listine OZN,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in zlasti členov 21, 34 in 36,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti členov 208, 214 in 220,

– ob upoštevanju 80. zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov,

– ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN 79/318 z dne 18. julija 2025 o pobudi ZN80,

– ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN ES-11/7 z dne 24. februarja 2025 o spodbujanju celovitega, pravičnega in trajnega miru v Ukrajini,

– ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN 79/174 z dne 17. decembra 2024 o svobodi veroizpovedi in prepričanja,

– ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN 79/1 z dne 22. septembra 2024 o paktu za prihodnost,

– ob upoštevanju resolucije generalne skupščine OZN 65/276 z dne 10. maja 2011 o sodelovanju Evropske unije pri delu Združenih narodov,

– ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja OZN z dne 18. septembra 2025 z naslovom Shifting Paradigms: United to Deliver (Spreminjajoče se paradigme – združeni za doseganje rezultatov),

– ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja OZN z dne 4. septembra 2025 o revidiranem načrtu prihodkov in odhodkov v zvezi s predlaganim programskim proračunom za leto 2026 in računom za podporo mirovnim operacijam za obdobje 2025–26,

– ob upoštevanju poročila generalnega sekretarja OZN z dne 31. julija 2025 z naslovom Poročilo o pregledu izvajanja mandata,

– ob upoštevanju svojega priporočila Svetu z dne 9. junija 2021 o 75. in 76. zasedanju generalne skupščine Združenih narodov[1],

[1] UL C 67, 8.2.2022, str. 150.

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 20. oktobra 2025 o nadgradnji strateškega partnerstva med EU in ZN za mir in varnost: skupne prednostne naloge za obdobje 2025–2028,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 23. junija 2025 o prednostnih nalogah EU v okviru OZN med 80. zasedanjem generalne skupščine OZN, september 2025–september 2026,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 27. januarja 2025 o prednostnih nalogah EU v forumih OZN za človekove pravice za leto 2025,

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 20. marca 2025,

– ob upoštevanju člena 121 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A10-0000/2026),

A. ker je v sedanjih geopolitičnih razmerah ključnega pomena, da se ohrani in okrepi mednarodni red, ki temelji na pravilih, ter zagotovi učinkovito delovanje medvladnih organizacij;

B. ker se večstranski sistem sooča z vse večjimi grožnjami, kot so ruski napadi na svetovni mir in varnostno arhitekturo, vključno z varnostnim svetom OZN, vse večji vpliv Kitajske in preoblikovanje sodelovanja ZDA v mednarodnih organizacijah, pa tudi zmanjšanje financiranja, ki vpliva na kritična področja, kot so humanitarna pomoč, izobraževanje, zdravje in vzpostavljanje miru;

1. priporoči Svetu, Komisiji in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj:

Zaščita in krepitev multilateralizma

(a) še naprej podpirajo učinkovit multilateralizem, v središču katerega so Združeni narodi, podpirajo in branijo mednarodno pravo ter spoštujejo pravila in načela Ustanovne listine OZN, vključno s suverenostjo, ozemeljsko celovitostjo, politično neodvisnostjo, samoodločbo ter varstvom človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

(b) še naprej odločno zagovarjajo spoštovanje, varstvo in uresničevanje univerzalnih človekovih pravic, demokracije, človekovega dostojanstva, enakosti in pravne države v skladu s sklepi Sveta o prednostnih nalogah EU v forumih OZN za človekove pravice za leto 2025;

(c) ponovno potrdijo bistveno vlogo večstranskih organizacij kot nepogrešljivih platform za reševanje konfliktov in globalno upravljanje;

Reforma sistema OZN

(d) podprejo ambiciozne reforme sistema OZN in podprejo program reform ZN80, s katerim se zagotovi uspešnejša, učinkovitejša, preglednejša, finančno vzdržna in

odzivna OZN, ki se bo sposobna spopasti s sedanjimi in porajajočimi se svetovnimi izzivi;

(e) zagovarjajo celovito reformo varnostnega sveta OZN, da bi postal bolj učinkovit, vključujoč, pregleden, demokratičen in odgovoren ter tako bolje odražal današnjo svetovno stvarnost in da bi se vzpostavili pogoji za dosledno omejevanje uporabe veta, kadar ovira bistvene ukrepe OZN, s ciljem njegove popolne odprave v prihodnosti;

(f) spodbudijo države članice k usklajevanju svojih ukrepov v organih in agencijah OZN ter k prizadevanjem za reformo sistema posebnih poročevalcev OZN; sprejmejo postopke za učinkovito obravnavo vseh morebitnih pristranskosti in neučinkovitosti, ki bi lahko ogrozile mandat agencij OZN, ter zagotovijo ustrezno preverjanje in nadzor zaposlenih ter po potrebi njihovo odstranitev;

(g) še naprej krepijo sodelovanje s partnerji, kot so Združene države Amerike, da bi oblikovali soglasje in napredovali z učinkovitim večstranskim redom;

(h) opozorijo, da je varnostni svet OZN odgovoren za ohranjanje mednarodnega miru in varnosti ter zagotavljanje odgovornosti za kršitve mednarodnega prava, in preučijo načine za okrepitev vloge generalne skupščine OZN na tem področju z uporabo sistema glasovanja s kvalificirano večino po vzoru EU, pri čemer bi se resolucije generalne skupščine OZN, za katere bi glasovali dve tretjini članic, ki bi predstavljale dve tretjini prebivalstva, štele za zavezujoče;

Mir in varnost

(i) ponovno obsodijo nezakonito rusko vojaško agresijo proti Ukrajini in njene napade na svetovno mirovno in varnostno arhitekturo, vključno z instrumenti varnostnega sveta OZN; se zavzemajo za popolno premirje, da bi ublažili trpljenje civilistov, ter za celovit, pravičen in trajen mir za Ukrajino, vključno s trdnimi varnostnimi jamstvi na podlagi Ustanovne listine OZN in mednarodnega prava, pri čemer je treba zagotoviti celovito odgovornost za vojne zločine; podprejo OZN pri opredelitvi pravnih mehanizmov za uporabo zamrznjenih ruskih sredstev za obnovo Ukrajine, ne da bi se državam članicam EU naložilo finančno breme;

(j) izrazijo zaskrbljenost zaradi nevarnosti vse ostrejše konfrontacije povsod na Bližnjem vzhodu ter destabilizacijske vloge Irana in njegovih regionalnih posrednikov; okrepijo diplomatska prizadevanja v večstranskih forumih in si prizadevajo za tesnejše sodelovanje s partnerji EU v regiji, da bi podprli umirjanje razmer, obnovo in smiseln dialog; pozovejo vse akterje, naj izpolnijo svoje obveznosti v skladu z mednarodnim pravom, da bi dosegli pravičen, celovit in trajen mir na podlagi dvodržavne rešitve;

(k) se angažirajo z diplomatskimi prizadevanji, da bi preprečili nadaljnje zaostrovanje razmer v Tajvanski ožini in Južnokitajskem morju, ter nasprotujejo vsem enostranskim spremembam obstoječega stanja; sodelujejo s podobno mislečimi partnerji, da bi okrepili stabilnost v regiji; poudarijo, da resolucija OZN 2758 ne določa suverenosti Ljudske republike Kitajske nad Tajvanom, in

okrepijo podporo smiselnemu sodelovanju Tajvana v mednarodnih organizacijah;

(l) še naprej sodelujejo z OZN pri reševanju svetovnih varnostnih izzivov s preprečevanjem konfliktov, mediacijo, vzpostavljanjem miru in kriznim upravljanjem v skladu s strateškim partnerstvom med EU in OZN za mir in varnost; priznajo bistveno vlogo mirovnih operacij OZN in izkoristijo pregled prihodnosti teh operacij za zagotovitev, da bodo prilagojene današnji varnostni krajini;

(m) priznajo resna tveganja, ki izhajajo iz nove oboroževalne tekme in slabitve svetovnih prizadevanj za razorožitev, predvsem zaradi kopičenja jedrskega orožja Rusije, Kitajske in Severne Koreje; nadaljujejo varovanje in krepitev večstranskih okvirov, ki urejajo neširjenje in nadzor orožja, ter okvirov, ki urejajo izvoz orožja ter blaga in tehnologij z dvojno rabo; spodbujajo in krepijo večstranske instrumente za preprečevanje proizvodnje, kopičenja in uporabe kemičnega in biološkega orožja;

Trajnostni razvoj in človekove pravice

(n) nadaljujejo z vključevanjem pristopa, ki temelji na človekovih pravicah, v trajnostni razvoj; poudarijo vodilno vlogo EU kot največjega vira uradne razvojne pomoči na svetu; dodatno izkoristijo vzvod strategije Global Gateway kot trajnostno, pregledno, demokratično in na vrednotah temelječo alternativo konkurenčnim infrastrukturnim pobudam, ki prispeva k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja s spodbujanjem obojestranske rasti, gospodarske dejavnosti in ustvarjanja delovnih mest v partnerskih državah, hkrati pa krepi strateško avtonomijo, geopolitični položaj in globalno verodostojnost EU;

(o) nedvoumno potrdijo, da je treba v celoti spoštovati vse človekove pravice, zapisane v konvencijah OZN; pozovejo OZN, naj obsodi svetovne trende spodkopavanja teh pravic, vključno z vse večjo marginalizacijo človekovih pravic in krčenjem prostora civilne družbe;

(p) dajo prednost boju proti dezinformacijam, ki jih velike spletne platforme širijo z algoritemskim ojačevanjem, rastoči rabi velikih jezikovnih modelov brez ustreznih zaščitnih ukrepov, njihovemu izkoriščanju s strani zlonamernih tujih akterjev in neizpolnjevanju obveznosti, ki jih imajo velika tehnološka podjetja v skladu z veljavno zakonodajo na tem področju, kar spodkopava demokracijo in volilne procese;

(q) okrepijo promocijo svobode veroizpovedi in prepričanja ter pozovejo k odločnejšim ukrepom za zaščito verskih in drugih manjšin, vključno s krščanskimi skupnostmi;

(r) okrepijo zavezo EU, da si bo skupaj s partnerji prizadevala za napredek svetovnega zdravja;

°

° °

2. naroči svoji predsednici, naj to priporočilo posreduje Svetu, Komisiji in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.

OBRAZLOŽITEV

Glede na vse večjo globalno nestabilnost, številne konflikte in krize ter vse večje grožnje večstranskemu sistemu je bistveno, da se ohrani in okrepi mednarodni red, ki temelji na pravilih, ter zagotovi učinkovito delovanje medvladnih organizacij. V poročilu se poudarja, da je treba podpreti učinkovit večstranski red, ki temelji na pravilih in ima OZN v svojem središču, spodbujati in braniti mednarodno pravo ter spoštovati pravila in načela Ustanovne listine OZN, hkrati pa si prizadevati za uspešnejšo, učinkovitejšo, preglednejšo, finančno vzdržno in odzivno OZN, ki se bo sposobna spopasti s sedanjimi in porajajočimi se svetovnimi izzivi.

Opozarja se na zavezanost EU človekovim pravicam, trajnostnemu razvoju in večstranskemu sodelovanju, pri čemer se poudarja vodilna vloga EU pri razvojni pomoči, njena podpora ciljem trajnostnega razvoja ter potreba po boju proti dezinformacijam, zaščiti temeljnih svoboščin in spoštovanju svobode veroizpovedi ali prepričanja. Poudarja se tudi pomen posodobitve mandatov in praks OZN, da se poskrbi za učinkovitost, nepristranskost in verodostojnost celotnega sistema.

Poročilo zagovarja uporabo večstranskega sodelovanja za boljše reševanje sedanjih izzivov, kot so ohranjanje mednarodnega miru in varnosti, boj proti širjenju orožja za množično uničevanje, spodbujanje trajnostnega razvoja in promocija človekovih pravic po vsem svetu.

PRILOGA: IZJAVA O PRISPEVKIH

Poročevalec v skladu s členom 8 Priloge I Poslovnika izjavlja, da je v svoje poročilo vključil prispevke k zadevam, ki se nanašajo na temo dokumenta, ki jih je med pripravo osnutka poročila prejel od naslednjih zastopnikov interesov, ki spadajo na področje uporabe Medinstitucionalnega sporazuma o obveznem registru za preglednost[1], ali zastopnikov javnih organov tretjih držav, vključno z njihovimi diplomatskimi predstavništvi in veleposlaništvi:

1. Zastopniki interesov, ki spadajo na področje uporabe Medinstitucionalnega sporazuma o obveznem registru za preglednost
2. Zastopniki javnih organov tretjih držav, vključno z njihovimi diplomatskimi predstavništvi in veleposlaništvi

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti poročevalca.

Če so na seznamu navedene fizične osebe z imenom ali njihovo funkcijo ali z obema, poročevalec izjavlja, da je zadevne fizične osebe seznanil z obvestilom Evropskega parlamenta o varstvu podatkov št. 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), v katerem so opredeljeni pogoji, ki veljajo za obdelavo njihovih osebnih podatkov, ter pravice, povezane s to obdelavo.

[1] Medinstitucionalni sporazum z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost (UL L 207, 11.6.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj)